

Змістовий модуль V

Об'єкт і предмет злочину. Об'єктивна сторона злочину.

Тема 8

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ЗЛОЧИНУ.

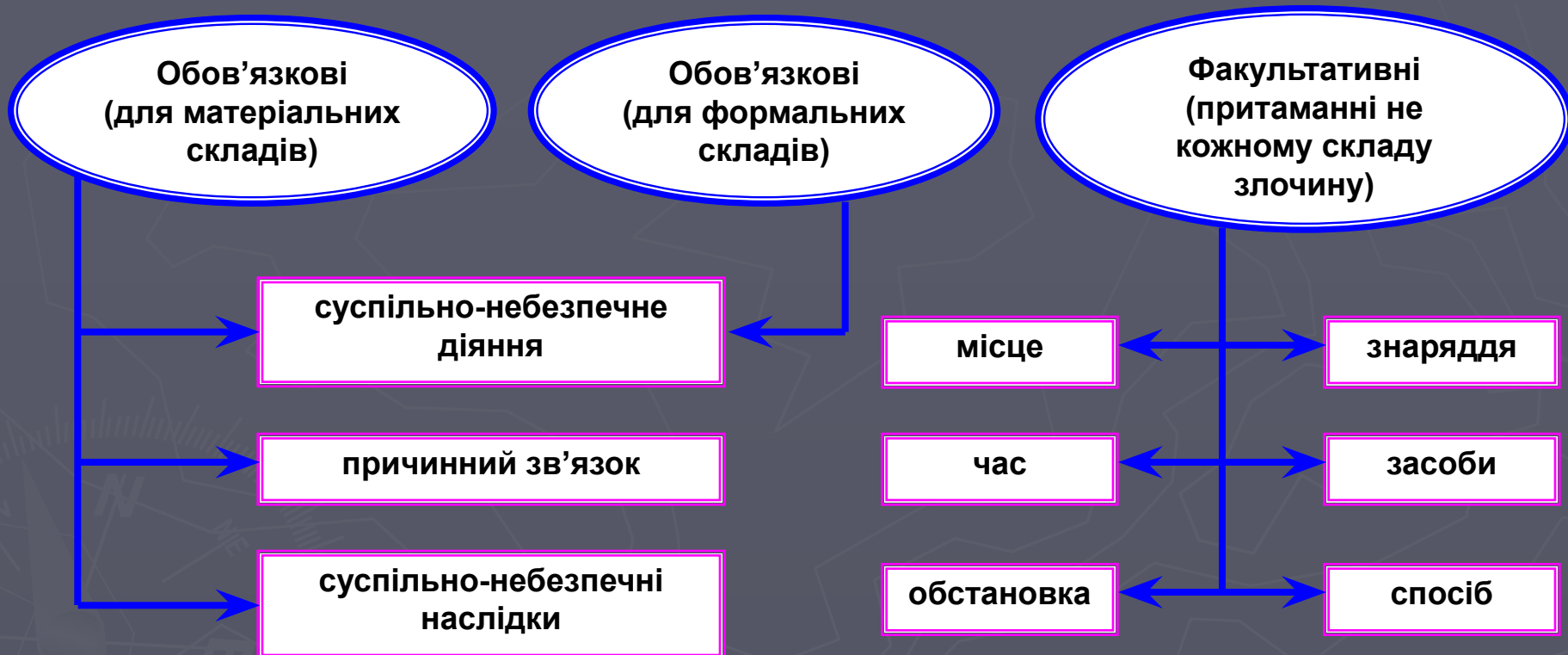

Перелік ключових термінів та понять теми:

- ▶ Поняття об'єктивної сторони злочину.
- ▶ Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу.
- ▶ Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення.

Об'єктивна сторона злочину – сукупність передбачених законом ознак, які характеризують зовнішній прояв злочинного діяння

Ознаки об'єктивної сторони складу злочину:

Значення об'єктивної сторони складу злочину

Один з елементів підстави кримінальної відповідальності

Підстава відмежування злочину від інших правопорушень

Критерій розмежування злочинів які співпадають за об'єктом та іншими елементами складу злочину

Визначається момент закінчення злочину

Показник ступеня суспільної небезпеки

Злочини з матеріальним, формальним та усіченим складом

Злочин з матеріальним складом

Злочин має місце у тому випадку якщо законодавець до обов'язкових ознак об'єктивної сторони крім діяння, включив також наслідки та причинний зв'язок

Злочин вважається закінченим з моменту настання суспільно-небезпечних наслідків, при обов'язковому встановленні причинного зв'язку між діянням та наслідками **(см. 115, см. 185 КК)**

Злочин з формальним складом

Об'єктивна сторона складу злочину має обов'язкову ознаку діяння

Злочин вважається закінченим з моменту вчинення діяння, передбаченого диспозицією відповідної статті **(см. 112, см. 189 КК)**

Злочин з усіченим складом

Злочин момент закінчення якого законодавець визначив на більш ранній стадії вчинення злочину

Злочин вважається закінченим на стадії приготування **(см. 114 КК)** або на стадії незакінченого замаху **(см. 187 КК)**

Суспільно-небезпечне діяння – це усвідомлений акт людини, зовнішньою стороною якого є або активна поведінка (дія) або утримання при певних обставинах від вчинення конкретних дій (бездіяльність). **Форми суспільно-небезпечного діяння** (ч. 1 ст. 11 КК):

Дія – активна усвідомлена та вольова поведінка особи що заборонена законом про кримінальну відповідальність, яка спричиняє шкоду правоохоронюваним об'єктам або створює загрозу спричинення такої шкоди

Бездіяльність – пасивна вольова суспільно-небезпечна поведінка особи, яка полягає в тому, що особа не виконує суспільно корисні дії, які вона зобов'язана виконати, мала на це реальну можливість

Кримінально-правове діяння повинно бути:

усвідомленим

активним (пасивним)

вольовим

Рефлекторні та імпульсивні дії виключаються із сфери кримінально-правового регулювання

Кримінально-правове діяння позбавляється свого кримінально-правового значення у випадках:

Дії нездоланної сили, тобто коли під впливом різних факторів, особа не має можливості здійснити свій намір та вчинити певні дії, або вимушена виконати руху, які не обумовлені його волею. Кримінальна відповідальність виключена

Застосування фізичного насильства, тобто фізичного впливу однієї особи на іншу, що цілком виключає у останнього можливість висловити свою волю і приводить до виконання ним певних рухів, що спричиняють шкоду, або утримання від певних дій (ч. 1 ст. 40 КК)

Застосування психічного насильства, тобто впливу на психіку особи з загрозою спричинення будь-якої шкоди, метою якого є примусити особу вчинити суспільно-небезпечне діяння (ч. 2 ст. 40 КК)

Суспільно-небезпечні наслідки – шкода, що спричиняється об'єкту кримінально-правової охорони в результаті вчинення суспільно-небезпечного діяння

матеріальні

майнові

фізичні

нематеріальні

моральні

соціальні

організаційні

політичні

Причинний зв'язок – це об'єктивний, необхідний, закономірний зв'язок між суспільно-небезпечним діянням та суспільно-небезпечним наслідком

Умови, наявність в сукупності яких свідчить про те, що між суспільно-небезпечним діянням та суспільно-небезпечним наслідком є причинний зв'язок

Суспільно-небезпечне діяння в часі обов'язково передає суспільно-небезпечні наслідки

Суспільно-небезпечне діяння закономірно, з внутрішньою необхідністю, породжує суспільно-небезпечні наслідки, тобто суспільно-небезпечне діяння створює реальну можливість настання суспільно-небезпечних наслідків

Суспільно-небезпечне діяння є причиною, необхідною умовою настання суспільно-небезпечних наслідків

Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину (місце, час, обстановка, знаряддя, засоби, спосіб вчинення)

властиві кожному злочину

В тих випадках, коли ці ознаки вказані в диспозиції статті Особливої частини КК і є ознаками об'єктивної сторони складу злочину то вони мають характер обов'язкових і впливають на суспільну небезпечність вчиненого та на кваліфікацію злочину

В тих випадках, коли факультативні ознаки складу злочину не є ознаками об'єктивної сторони складу злочину, і не вказані в диспозиції статті Особливої частини КК, вони не мають кваліфікуючого значення, та враховуються при індивідуалізації відповідальності і покарання в якості пом'якшуючих чи обтяжуючих обставин

Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину:

Місце вчинення злочину – це певна територія, географічна точка, де вчинено злочин (ст. 246; ст. 248; ст. 249 КК)

Час вчинення злочину – це конкретний період часу під час якого може бути вчинено злочин, який іноді характеризується повними суспільно-політичними або соціальними подіями, які можуть пом'якшити або обтяжити відповідальність (ст. 248; ст. 249; ст. 429 КК)

Обстановка вчинення злочину – сукупність умов, за яких вчиняється злочинне діяння, має розвиток його об'єктивна сторона (ст. 118; ст. 124 КК)

Спосіб вчинення злочину – сукупність прийомів, методів та визначений порядок їх застосування винною особою для досягнення своїх планів (ст. 185; ст. 187 КК)

Знаряддя та засоби вчинення злочину – це предмети матеріального світу, які застосовуються злочинцем при вчиненні суспільно-небезпечного діяння

Види складного одиничного злочину:

Злочини, які складаються з двох різнорідних дій (ст. 353 КК)

Злочини, які мають змішану форму вини (ч. 2 ст. 121 КК)

Злочини, які посягають на два і більше об'єкта (ст. 187 КК)

Злочини, що тягнуть за собою додаткові тяжкі наслідки (ч. 5 ст. 185; ч. 4 ст. 152 КК)

Триваючі злочини – визначаються як дія або бездіяльність з наступним невиконанням обов'язків, що накладені на винного законом під загрозою покарання (ст. 212; ст. 263 КК)

Продовжувані злочини – складаються з низки тотожних дій, об'єднаних єдиним наміром, що складають в своїй сукупності єдиний злочин

Злочин в основі якого повторні дії, кожний з яких в основі утворює не злочин а дисциплінарне правопорушення (ст. 391 КК)